

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Печерського районного суду міста Києва**

07.05.2025

м. Київ, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 07.05.2025 групою НПМ здійснено відвідування Печерського районного суду міста Києва (далі – суд).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Луференко Владислав Олександрович – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Оладов Сергій Андрійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Ковальов Олександр Юрійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Троян Вікторія Володимирівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Палій Олександр Миколайович, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в місті Києві та Київській області.

Загальна інформація.

Місцезнаходження суду: місто Київ, вулиця Володимирська, будинок 15.

Керівництво суду:

Козлов Руслан, голова суду;

Ліннік Наталія, керівник апарату суду.

Штатна чисельність суддів – 36 посад, фактично здійснює судочинство – 20 суддів.

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Державна судова адміністрація України через Територіальне управління Державної судової адміністрації України у місті Києві.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» установа є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним законом. Суд розглядає по першій інстанції цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Суд розміщений у триповерховій будівлі. Будівля облаштована трьома входами – основним (центральним), службовим та конвойним.

У приміщеннях суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, НПМ, надання безоплатної правової допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів тощо.

Окремо слід виділити, що при вході до залів судових засідань та поряд з іншими приміщеннями наявні тактильні таблички, які дублюють інформацією про призначення відповідного приміщення шрифтом Брайля. Також у приміщенні суду наявна мнемосхема.

Пропускний режим та охорону суду здійснюють працівники Служби судової охорони, пост яких знаходиться на першому поверсі суду.

У приміщенні суду облаштовано 13 залів судових засідань, з них 8 залів для розгляду кримінальних справ. Судові зали для розгляду кримінальних справ обладнано загородженням зі спеціального захисного скла для розміщення підсудних та системою відеоконференцз'язку для проведення судових засідань (процесуальних дій) у режимі відеоконференції.

На першому поверсі розташовано 5 залів для розгляду кримінальних справ (№№ 1, 2, 4, 5, 6), на другому поверсі — 3 зали для розгляду кримінальних справ (№№ 7, 12, 13).

Для розміщення особового складу варті та тримання обвинувачених (підсудних), засуджених облаштовано вартове приміщення, туалет, 4 камери для тимчасового тримання обвинувачених (підсудних), засуджених.

Конвоювання підсудних (засуджених) до суду здійснюють військовослужбовці Національної гвардії України.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групою НПМ здійснено 15.03.2023. За результатами попереднього відвідування групою НПМ надано такі рекомендації:

забезпечити суд необхідною кількістю камер для тримання підсудних (засуджених) з розрахунку не менше ніж 4 м² на особу, передбачивши щонайменше три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ;

забезпечити в суді ізолюваний маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від камери до залу судових засідань;

обладнати в приміщенні суду окрему кімнату для роботи адвоката з підсудним (засудженим);

створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду.

Рекомендації, надані за результатами попереднього відвідування, не виконані.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України)

1. Усупереч пункту 5.11 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010), та пункту 14 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 11.06.2015 за № 698/27143 (далі – Інструкція), у суді не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених, або огорожену стоянку для такого транспорту біля спеціального зовнішнього входу. Посадка (висадка) обвинувачених (підсудних), засуджених здійснюється з внутрішнього двору будівлі суду.

Крім того, порушено вимоги пункту 7.1.9 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 13 Інструкції: у приміщенні суду відсутній ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камер до залів судових засідань для розгляду кримінальних справ. Унаслідок цього вони конвоюються загальнодоступними коридорами, які до того ж не обладнані кнопками звукової сигналізації.

2. Усупереч вимогам Кодексу цивільного захисту України в суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати безпечне перебування населення в разі надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Порушення права на захист від катування та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання (стаття 5 Загальної декларації прав людини, стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України)

3. Згідно з пунктом 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010, у кожному приміщенні суду камери для підсудних (засуджених) мають передбачатися з розрахунку три камери на кожен залу судових засідань для розгляду кримінальних справ. Тобто в суді, де облаштовано чотири зали, повинно бути 12 камер. Натомість у суді обладнано чотири камери, що унеможливорює дотримання вимог щодо роздільного тримання

чоловіків і жінок, дорослих та неповнолітніх, а також осіб, яким заборонено контактувати між собою.

Крім того, встановлено порушення площі трьох камер для підсудних (засуджених) менша ніж 4,0 м², а саме: площа камери № 2 становить 2,18 м², площа камери № 3 становить 2,24 м² та площа камери № 4 становить 2,9 м².

Слід зазначити, що міжвідомчою комісією, яку створено з метою прийняття на обслуговування суду військовими частинами (органами внутрішніх справ), виявлено окреслене вище порушення та відображено його в акті «Про обстеження вартового приміщення, залів судового засідання, маршрутів конвоювання та уточнення системи охорони» від 26.03.2025 № 31.

4. Усупереч пункту 20 Мінімальних стандартних правил поведження з в'язнями та пункту 22.5 Європейських пенітенціарних правил, затверджених Комітетом міністрів Ради Європи 12.11.1987, обвинувачені (підсудні), засуджені не мають доступу до чистої питної води.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України)

5. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, пункту 23.4 Європейських пенітенціарних правил, статті 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН В.2.2- 26:2010 у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на захист. За інформацією керівника апарату суду спілкування адвокатів з обвинуваченими, підсудними (засудженими) відбуваються в залах судових засідань, що може порушувати принцип конфіденційності зустрічей.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) ЄСПЛ констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поведження..

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (статті 21 Конституції України, статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

6. Відповідно до вимог Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

Так, у порушення вимог пунктів 6.1.8 ДБН Інклюзивність приміщення суду не обладнано вертикальним підйомником або ліфтом, у зв'язку з чим маломобільні групи населення, без сторонньої допомоги, не можуть вільно пересуватись приміщеннями суду.

Крім того, вхід до будівлі суду обладнано зовнішнім пандусом, кнопкою виклику чергового, яка знаходиться у недосяжному місці.

7. У порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщеннях суду не пристосовані для користування маломобільними групами населення у зв'язку з відсутністю у них поручнів та можливості людині на візку потрапити до санітарної кімнати.

Порушення права на захист персональних даних (стаття 32 Конституції України, стаття 12 Закону України «Про захист персональних даних»).

8. У порушення вимог абзацу другого частини першої статті 6, частини другої статті 12 Закону України «Про захист персональних даних», у суді відсутні попереджувальні знаки щодо здійснення відеоспостереження при вході до відповідних зон.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у м. Києві:

1.1. Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

2. Печерського районного суду міста Києва:

2.1. Опрацювати питання щодо забезпечення у суді необхідної кількості камер для тримання підсудних (засуджених) з розрахунку не менше ніж 4 м² на особу, передбачивши щонайменше три камери на кожному залу судових засідань для розгляду кримінальних справ;

2.2. Опрацювати питання щодо створення для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду;

2.3. Опрацювати питання щодо обладнання боксу для заїзду спеціального конвойного автомобіля або огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті;

2.4. Опрацювати питання щодо обладнання у суді кімнатт для роботи адвоката з підсудними;

2.5. Забезпечити підсудним та засудженим безперешкодний доступ до питної води.

2.6. Опрацювати питання щодо облаштування у будівлі суду найпростіше укриття;

2.7. Забезпечити розміщення попереджувального знака при вході до зони з відеоспостереженням.

Додаток: фотоматеріали – на 4 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини**

Владислав ЛУФЕРЕНКО

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

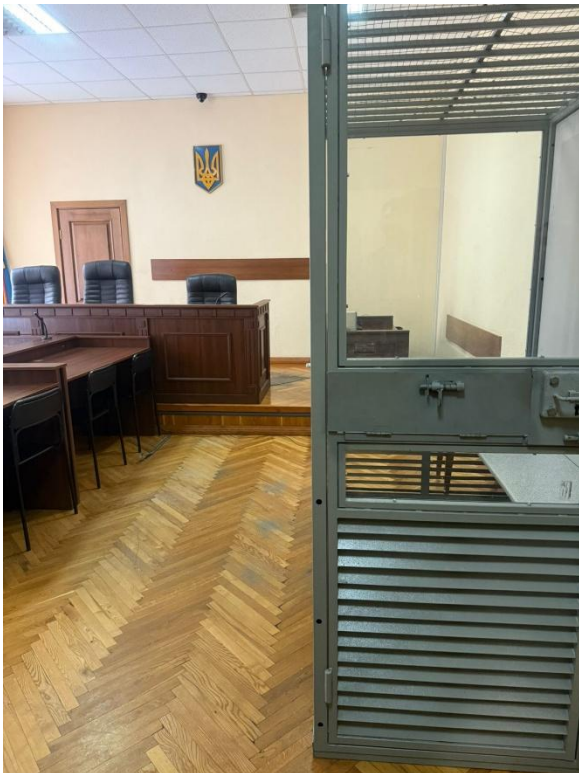

Фото 6

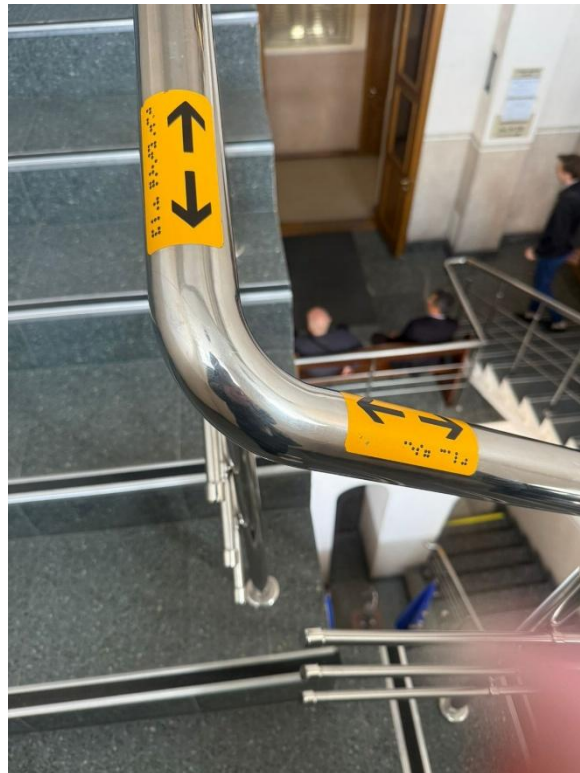

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Фото 14

